

بررسی عفونت‌های انگلی روده‌ای در رابطه با سوء تغذیه در دانش‌آموزان مدارس ابتدایی شهرستان رباط کریم

چکیده

تعداد زیادی از کودکان در سنین مدرسه در کشورهای در حال توسعه با مشکلات تغذیه‌ای و بهداشتی از جمله آلودگی به انگل‌های روده‌ای روبه‌رو بوده و بسیاری از این کودکان سابقه PEM و سایر کمبودهای تغذیه‌ای مانند کمبود ید، ویتامین A و آهن را دارا می‌باشند. این شرایط با آلودگی به کرم‌های انگلی که اغلب در بین کودکان مدرسه‌ای رایج است و بر رشد و تکامل و پیشرفت تحصیلی آن‌ها اثر نامساعدی دارد بدتر می‌شود. آلودگی‌های انگلی با اختلال در عملکرد شناختی و نیز با بعضی از شاخص‌های آموزشی مانند غیبت، ثبت نام، خسته شدن و افت تحصیلی در ارتباط هستند بنابراین به نظر می‌رسد که آلودگی‌های انگلی و سوء تغذیه مانع بزرگی در پیشرفت کودکان در این سنین باشد. به منظور مطالعه ارتباط بین آلودگی‌های انگلی با سوء تغذیه، تعداد ۵۵۵ دانش‌آموز دوره ابتدایی شهر رباط کریم انتخاب شدند و با استفاده از روش مشاهده مشارکتی و مصاحبه مورد بررسی قرار گرفتند. جهت تعیین آلودگی‌های انگلی از روش آزمایش فرمالین-اتر و برای تعیین آلودگی به اکسیور از روش اختصاصی آزمون اسکاچ و جهت ارزیابی وضع تغذیه دانش‌آموزان از اندازه‌گیری‌های تن‌سنجی استفاده شد. همچنین جهت متغیرهای مخدوش کننده سؤالاتی در پرسش‌نامه‌ای به طور جداگانه مطرح گردید که توسط والدین دانش‌آموزان پاسخ داده می‌شد. براساس نمایه قد برای سن، ۶/۵٪ از دانش‌آموزان دچار سوء تغذیه زمان گذشته و ۹/۶٪ دچار سوء تغذیه در زمان حال بودند. در این بررسی میزان آلودگی‌های انگلی روده‌ای در دانش‌آموزان در آزمایش فرمالین-اتر ۴۹/۶٪ به دست آمد که در ۲۳٪ موارد انگل پاتوژن و به ترتیب از نظر نوع و میزان آلودگی شامل ۱۸/۵٪ زیاردیا (حدود اطمینان ۲۲/۳ تا ۱۵/۲) و ۴/۵٪ هیمنولپیس نانا (حدود اطمینان ۶/۷ تا ۲/۸) بوده است. در ۲۶/۶٪ موارد انگل غیرپاتوژن و از نظر نوع و میزان آلودگی شامل ۱۹/۸٪ آنتامباکلی (حدود اطمینان ۲۲/۶ تا ۱۶/۴)، ۳/۱٪ اندولیماکس نانا (حدود اطمینان ۵/۱ تا ۱/۷)، ۱/۴٪ یدوآمبابتوچلی (حدود اطمینان ۲/۹ تا ۰/۵) و کمتر از ۱٪ سایر انگل‌ها بوده است. در آزمایش اختصاصی تشخیص آکسیور میزان آلودگی در دانش‌آموزان ۳۸/۹٪ مشاهده شد و در صورتی که آلودگی به این انگل به میزان آلودگی‌های پاتوژن اضافه شود میزان آلودگی در کل ۶۱/۹٪ می‌شود که رقمی قابل ملاحظه است. شیوع سوء تغذیه براساس وزن برای قد در گروه پسران بیش‌تر از گروه دخترها و نیز آلودگی پسران به انگل‌های روده‌ای با میزان ۵۱/۱٪ (حدود اطمینان ۵۷/۲ تا ۴۴/۹) بیش‌تر از دخترها با میزان ۴۲/۳٪ (حدود اطمینان ۴۹ تا ۳۵/۷) بود ($P < ۰/۰۵$) که به نظر می‌رسد پسران نسبت به دخترها کم‌تر به بهداشت فردی و تغذیه خود توجه دارند. یافته‌ها نشان داد که شیوع سوء تغذیه زمان گذشته در دانش‌آموزان آلوده به انگل ۸/۷٪ بیش‌تر از دانش‌آموزان پاک از نظر انگل می‌باشد ($P < ۰/۰۱۳$). همچنین رابطه معنی‌داری بین سوء تغذیه و آلودگی به اکسیور به دست نیامد ($P < ۰/۰۰۶$). اکسیور یک عفونت روده‌ای در انسان است که با ایجاد خارش دور مقعد مشخص شده و سبب تحریک‌پذیری، بی‌خوابی، شب‌ادراری و سایر مشکلات در کودکان می‌گردد و در نهایت سبب کاهش رشد و عدم تمرکز فکری در یادگیری دانش‌آموزان می‌شود. نتایج این بررسی نشان دهنده آن است که آلودگی‌های انگلی سبب کاهش رشد در سنین رشد می‌گردد و لازم است تا در برنامه‌ریزی‌های بهداشتی مدارس مورد توجه و پی‌گیری قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: ۱- سوء تغذیه ۲- انگل ۳- وزن ۴- قد

این مقاله در چهارمین کنگره بین‌المللی بیماری‌های انگلی منطقه توسط آب و غذا در کشور تایلند سال ۱۳۸۲ و نیز در چهارمین کنگره انگل‌شناسی و بیماری‌های انگلی در مشهد سال ۱۳۸۲ ارائه شده است. این مطالعه تحت حمایت مالی دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شده است.

(I) استادیار علوم تغذیه، دانشکده بهداشت، خیابان قدس، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران. (*مؤلف مسئول)

(II) استادیار گروه انگل‌شناسی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران.

(III) کارشناس ارشد گروه حشره‌شناسی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران.